

DEINSTITUCIONALIZĀCIJA (DI)

Process, kas paredz palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu klāstu un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību, tai skaitā izveidojot un attīstot sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu infrastruktūru cilvēkiem ar invaliditāti un bērniem, un nodrošinot viņu neatkarīgu dzīvi un iekļaušanos sabiedrībā

MĒRĶA GRUPAS/ ATBALSTA MĒRĶIS:

1. Pilngadīgi cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem (GRT) un 1./2. invaliditātes grupu

Lai cilvēki ar GRT var saņemt sabiedrībā balstītus sociālos pakalpojumus savā pašvaldībā, iekļauties sabiedrībā un būt nodarbināti atbilstoši savām spējām

2. Ārpusģimenes aprūpē esošie bērni un jaunieši līdz 17 gadu vecumam

Lai bez vecāku gādības palikušie bērni, kas dzīvo institūcijās, varētu saņemt ģimeniskai videi pietuvinātus pakalpojumus

3. Bērni ar funkcionālajiem traucējumiem (FT) un viņu likumiskie pārstāvji

Lai bērni ar invaliditāti var saņemt sabiedrībā balstītus pakalpojumus un sociālo rehabilitāciju savā pašvaldībā un bērnu vecāki var doties uz darbu

Sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi: aprūpe mājās, dienas aprūpes centrs, specializētās darbnīcas, grupu dzīvokļi, īslaicīgas sociālās aprūpes pakalpojums jeb "atelpas brīža" pakalpojums, speciālistu konsultācijas un individuālais atbalsts, atbalsta grupas un grupu nodarbības

DI PROGRAMMAS FINANSĒJUMS:

9.2.2.1. SAM- DI Eiropas Sociālais fonds (ESF) (42 242 298 EUR)

Tiek īstenoti 5 plānošanas reģionu projekti

9.3.1.1. SAM- Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF) (44 441 978 EUR)

Tiek īstenotas 2.atlases kārtas: 1.kārta- 8 lielās pilsētās 2.kārta- 71 pašvaldība

9.2.2.3. SAM- DI ESF (NVO) (4 966 963 EUR)

GALVENIE DI RĀDĪTĀJI, KAS IZPILDĀMI LĪDZ 2023.GADAM:

- Izvērtētas 2 100 cilvēku ar GRT un 1 198 ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu individuālās vajadzības
- Sniegti sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi 2 100 cilvēkiem ar GRT un 2 100 bērniem ar FT
- Patstāvīgu dzīvi (ārpus ilgstošas sociālās aprūpes un rehabilitācijas institūcijām) uzsākuši 700 cilvēki ar GRT
- No 1799 līdz 720 samazinājies bērnu skaits institucionālajā aprūpē
- Slēgšanai atbalstītas un slēgtas 3 VSAC filiāles

- Izveidotas 2 100 sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu vietas cilvēkiem ar GRT
- Izveidotas 654 pakalpojumu vietas bērnu aprūpei ģimeniskā vidē
- Līdz 26%-45% palielināts to cilvēku ar GRT īpatsvars, kas dzīvo ārpus institūcijas un kam pieejami sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi

- Sniegti sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi 1 300 bērniem ar FT

PROBLĒMAS/IZAICINĀJUMI:

- Pašvaldību nepietiekamā profesionālā kapacitāte sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu administrēšanā (piešķiršanā un sniegšanā)
- Finansējuma trūkums ERAF programmā būvniecības izmaksu pieauguma dēļ (sasniedzamie rādītāji ambiciozāki par finanšu iespējām)
- Aizspriedumaina sabiedrība, pretestība DI politikai

RISINĀJUMI:

- Individuāla un preventīva konsultatīvā un skaidrojošā darba ar pašvaldībām turpināšana gan no LM, gan plānošanas reģionu puses, apmācības un sistēmisks metodiskais atbalsts sociālā darba projekta (9.2.1.1.SAM) ietvaros
- Pašvaldībās plānoto sabiedrībā balstīto sociālo pakalpojumu infrastruktūras reālo izmaksu apzināšana, citu (lētāku) infrastruktūras risinājumu izskatīšana pašvaldībās, LM priekšlikumu papildu finansējuma pārdalei vai sasniedzamo rādītāju precizēšanai iesniegšana FM (finansējuma un sasniedzamo rādītāju sabalansēšana)
- Sabiedrības, pašvaldību, pakalpojumu sniedzēju, mērķa grupu un viņu interešu pārstāvju informēšanas un izglītošanas pasākumu turpināšana par DI politiku un tās praktiskajiem ieviešanas nosacījumiem

SEKAS/RISKS:

Neskaidrības un investīciju atlikšana kavē mērķa grupām saņemt pakalpojumus, kas palielina risku zaudēt daļu ESF finansējuma

Īstenošanas ilgums no 2016. līdz 2023.gadam

PROJEKTU ĪSTENOŠANA:

PAVEIKTS

- Izveidota partnerība ar 115 pašvaldībām
- Izvērtētas 1 938 cilvēku ar GRT, 1 811 bērnu ar FT un 1 128 ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu individuālās vajadzības
- Izstrādāti un apstiprināti 5 plānošanas reģionu DI plāni
- Slēgšanai atbalstītas 3 VSAC filiāles, no tām slēgta 1

PROCESĀ/PLĀNOTS

- Uzsākta sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu sniegšana 285 cilvēkiem ar GRT un 650 bērniem ar FT
- Uzsākti sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi
- Sociālo mentoru piesaiste un VSAC klientu sagatavošana patstāvīgai dzīvei

Projektu īstenošanas ilgums līdz 31.12.2023.

Īstenošanas ilgums no 2019. līdz 2022. gadam

PROJEKTU ATLASE:

PAVEIKTS

- Izstrādāti un saskaņoti visi 1. un 2. kārtas atlases nolikumi
- Izsludināta projektu iesniegumu atlase:
  - 8 lielo pilsētu pašvaldībās (1. kārtā)
  - 5 plānošanas reģionos (2. kārtā)
- Iesniegti 35 projekta iesniegumi

PROCESĀ/PLĀNOTS

- 79 pašvaldību projektu iesniegumu iesniegšana un vērtēšana
- Sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu infrastruktūras izveide

Projektu īstenošanas (sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu infrastruktūras izveide) ilgums ir individuāls, nepārsniedzot 31.12.2022.

Īstenošanas ilgums no 2019. līdz 2023.gadam

PROJEKTU ATLASE:

PAVEIKTS

- 1.uzsaukumā iesniegti un izvērtēti 16 projektu iesniegumi
- Nosūtīti 15 lēmumi par nosacījumu izvirzīšanu un 1 lēmums par projekta noraidīšanu

PROCESĀ/PLĀNOTS

- 15 projektu precizēšana un nosacījumu izpildes vērtēšana
- Līgumu slēgšana 14 projektu īstenošanai indikatīvi par 1 852 659 EUR
- 2.uzsaukuma atlases nosacījumu pārskatīšana un projektu iesniegumu atlases organizēšana

Projektu īstenošanas (sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu sniegšana) ilgums individuāls, nepārsniedzot 18 mēnešus